

fra andre Hjem der beklæder Stillingen som Tjenestedrenge. Det er ganske vist ikke Gaardmandsbørn, men de ere i Gaardmændenes Tjeneste. Det ærede Medlem fra Assens vil sikkert kunne oplyse os om, hvor mange Tjenestedrenge der findes mellem dem, der besøge Friskolen. Jeg tænker, han har sine Tal i Orden og sin Statistik ved Haanden, det kunne vi nok faa at vide paa staaende Fod.

Det ærede Medlem kunde ikke lide den Beskyldning, der var fremsat mod Friskolen om, at det var en Skulkeskole. Men Friskolen er selv Skyld i, at denne Beskyldning er fremsat. Den burde have stillet sig saaledes, at denne Beskyldning aldrig kunde være rettet mod den. Derfor burde Friskolen ogsaa gaa ind paa at føre Forsømmelseslister og angive de virkelige Grunde til, at Børn forsømme. Hvorfor sætte Friskolelærerne sig med Hænder og Fødder derimod i deres Andragender, hvor de indstændig bede om at blive fritagne derfor. Det kaster en Skygge over Friskolen. Man kan ikke frigøre sig fra den Tanke, at der alligevel maa være noget muggent ved Friskolen, der maa være noget i den Beskyldning om, at den kan bruges som Skulkeskole. Jeg synes, at Friskolen for sin egen Skyld skulde rense sig for denne Beskyldning. Der siges, at de, der rette denne Beskyldning, skulle føre Beviset derfor. Men det er jo umuligt at præstere saadant Bevis, idet Forbrydelsens Spor, saa at sige, udslettes, naar der ikke føres Liste over, hvilke Børn der kommer til Stede, og hvilke der ikke kommer. Vi have netop ønsket at indføre en saadan Tilstand, at disse Beviser kunde skaffes til Veje. Jeg synes, at Friskolen selv skulde være den første til at kræve saadanne Lister førte, saa at den fuldstændigt kunde rense sig for denne Beskyldning, men det vil den paa inge Maade.

Saa spurgte det ærede Medlem mig, hvilke af Folkeskolens Mænd der havde indlagt sig Fortjenester af Skolen; han var saa elskværdig at rette Spørgsmaalet personlig til mig, hvilke Fortjenester jeg havde indlagt mig af Folkeskolen. Jeg kunde nu svare med at spørge, hvilken Berømmelse det ærede Medlem har indlagt sig i den Tid, han var Friskolemand. Jeg kender den ikke, men det kan jo det ærede Medlem fortælle os om. Naar det ærede Medlem spurgte om, hvilke af Folkeskolens Mænd der har gjort deres Navn bekendt og indlagt sig Fortjenester, forekommer det mig at vise en sørgelig Uvi-

denhed hos det ærede Medlem. Hvis han ikke har fulgt med i den Udvikling, vor Folkeskole har gennemgaaet herhjemme, synes jeg, man kan bebrejde ham det. Havde han fulgt med, saa vilde han sikkert ogsaa have set, at der i Folkeskolen har været en Række udmærkede Lærere, der have gjort deres Navn bekendt baade som pædagogiske Forfattere og som praktisk dygtige Lærere. Vor Folkeskole har haft en lang, lang Række fortjenstfulde Navne, som den kan henvise til. Jeg har ikke bestridt, at Friskolen har haft sine store Navne, men de høre mere Fortiden til. Hvilke store pædagogiske Friskole-navne er der i Øjeblikket at henvise til? Der er sikkert ingen Kold, ingen Grundtvig i vore Dage. Jeg kender ikke noget til de store Stjerner, der lyse paa Friskolens Himmel; men jeg har ikke bestridt, at der har været pædagogisk dygtige Mænd i Friskolens Tjeneste.

Saa siges det, at Friskolen fremtidig vil komme til at spille en større Rolle end nu. For Øjeblikket er Friskolebevægelsen kun af et meget ringe Omfang, idet den kun kan samle ca. 9,000 Børn ude paa Landet omkring sig. Det tyder paa, at der ude paa Landet er en meget ringe Tilslutning til Friskolen. Nu sige de Herrer, at den i Fremtiden vil komme til at spille en større Rolle; det er muligt, det vil jeg indrømme dem; nemlig naar man her vedblivende modsætter sig en Reform af vor Folkeskole, naar man ikke vil være med til at hæve og højne Folkeskolen, saa er det muligt, at de private Skoler derigennem ville kunne komme til at spille en betydelig Rolle. Der er nemlig stor Undervisnings-trang i Befolkningen. Befolkningen ønsker at skaffe sine Børn den bedst mulige Undervisning, og det kan være, at den saa tvinges til at tage sine Børn ud af Folkeskolen og sætte dem i den private Skole. Men det er min Overbevisning, at hvis man vil højne vor Folkeskole, hvis vi gøre vor Pligt overfor den og lade den komme paa Højde med, hvad den er i vore Nabolande, saa vil snart Friskolens Saga her i Danmark være ude. Navnlig hvis man saa vilde gennemføre een fornuftig Foranstaltning til, nemlig at Religionsundervisningen blev et frit og selvstændigt Fag, saa det overlodes til Forældrene, hvorvidt de vilde lade deres Børn undervise i Religion eller ej. Saa vilde dette Fag, som nu saa ofte virker skillende mellem Skole og Hjem, være fjernet, og højnede vi saa vor Folkeskole, da tror jeg, Friskolens Saga vilde være ude. Saa vilde det lille Tal, der nu